

9.2): recorda clarament la forma *murūʿi* registrada per l'algerià Beauissier per a «bon, qui profite, qui engraisse, qui fortifie» (parlant dels ordís, d'herbes, d'aigües) el qual no és més que una variant de l'àr. cl. *marīʿi*, i del *marayī* que hem vist en *RMa.*, i en Dozy, (II, 577) (cf. *murayī* «nutricius» *RMa* 184). La *rr* doble deu ser secundària (com la d'*embarrassar*, *serrar* etc., sobretot ajudant-hi *marrada*, *morro*, *marrà* etc.

El cogn. *Maraguat* que és propi d'Alfara i un altre poble val. segons *AlcM.*, ha de venir de *marayāt* que és el plural normal de *marāya*.

Maravall, cogn. de Xàtiva (*BDLC* XII, 309) i *Can marawéj* mall. a Ariany prop de Son Huguet (XLI, 36.1), deuen ser formats amb el 'superlatiu islàmic' *marāya* *Ēl-Lab* o *M.-āl-Leb* 'la gran fertilitzada, l'adobada per Al-lah'.

I qui sap si ens podem allargar fins a sospitar la mateixa etim. en *Marevalle* que es documenta en un doc. de 930 de l'actual extrem SO. de la Conca de Tremp: «monasterium Sti. Privati, qui est in Valle quam vocant *Marevalle*», citada entre St. Esteve de la Sarga i St. Martí de Barcedana (col.le. Moreau, v, 75ss.). Car per allà ja hi ha algun arabisme (*Alsamora*, *Moror*). En el *Cart.* de Tavèrnoles (241) una acotació a un doc. de 1176, posa «et est ipsa casa sod lo *Marabal* de Ste. Columbe», però és una interpolació de l'escriba «Arnaldus diachonus», sens dubte de data ben posterior, i que no és pas absurd atribuir a la Conca de Tremp, on Tavèrnoles tingué força propietats; encara que allí no em consti cap Santa Coloma però les advocacions són variadisses.

MARBELLA

Paratge arran de mar a Barcelona, és nom recent: certament portat per mariners i metecs andalusos, i castellans, del nom de la vila andalusa *Marbella*, a la costa ponentina de Màlaga, i d'altres dues poblacions andaluses; noms autòctons allà, de probable origen àrab.

De la platja i caseriu barceloní no hi ha cap notícia fins a la fi del S. XVIII; en el llibre tan extens de Carreres Candi, *Ciutat de Barcelona* (en la *GGC*), tan atapeït de dades i erudició antiga i moderna, no en trobo cap que s'hi refereixi; en contrast amb les pletòriques que dóna de la Barceloneta, La Llanterna, el Clot, Montjuïc, Can Tunis, El Morrot (i l'antiga *Fraga*, al costat d'això); res tampoc no he vist en Sanpere i Miquel, *Topografia de Barcelona*, amb els seus mapes; Carreras es limita a dir «la platja coneguda per *Marvella*, no *Mar Vella* com tan equivocadament se sol escriure en diaris i llibres».

Grafia errònia deguda a una etim. popular, que era inevitable en català, i ja apunta en el primer text

on trobem documentat el nom barceloní, el *Calaix de Sastre* del B.de Maldà: a. 1786: «han fondejat a la vista del moll, a la *Marbella* --- quatre xabecs de moros argelins escapant dels maltesos que els donaven ça».¹

És clar que és un mot portat per la marineria de cabotatge, andalusa en majoria, i pels emigrants pobres, murciano-aragonesos-castellans: com ho és la barriada de *Somorostro*, que després s'ha fet allí a la vora, i altres *Baena* semblants de la Torrassa, Sta.Coloma de G. etc. Cap arrelament local: avui ja només es parla de *Somorostro*, i allò ho recordem els vells.²

Tota altra cosa a Andalusia, on al meu juí és un arabisme. Però com que els especialistes d'Andalusia i domini castellà no ho han establert (res en el llibret d'Asín-Oliver (*Top.Ar.*), ni en obres de MzPi.), i aquesta etim. acabarà de refermar el judici que he fet del nom barceloní, ens veiem obligats a fer-ho ací. Es tracta de:

1) Sobretot la petita ciutat i platja de banys i estiuatge, vora mar, uns 60 k. al SO. de Màlaga; 2) poble agregat al te. de Luque, p.j. Baena, prov. de Còrdova; i 3) poblet a la costa d'Almeria, prop d'Adra i Berja, tocant al límit amb la prov. de Granada. Se n'ocupà Simonet, mogut per la seva dèria, sovint fructuosa, de trobar romanalles mossàrabs a Andalusia; i encara que aquí s'esgarrià indefensablement (agreujant-ho en voler-hi combinar el cat. *Malavella* —veg. aquell article—: el barcelonès naturalment l'ignorava), ens provei almenys de documentació riquíssima.

Hi figura el nom en la grafia aràbiga *marbaʿ(l)la* (*Glos.Moz.*, p. 335), perfectament documentada en escrits aràbics del S. XII i princ. del XIII, quan allò estava encara en mans dels sarraïns de Granada. A la seva absurda etim. **manibilia*, que amb impossible sufixació, volia derivar del ll. MANARE 'rajat' (impossible no sols fonèticament) l'hi conduïa, però, una impressió coincidiria semàntica: el (3) és el lloc d'uns banys; tant en el 2) com en el 3) hi ha una font de vastíssim renom; i si tot això ens duu a la noció d'aigües, no cal dir si el Marbella (1), el més famós de tots, és lloc d'aigües i més aigües.

Però en realitat no hi havia cap raó per apartar-se de l'àrab, cap al qual justament ens orienta ja inequívocament l'estructura del nom: *ma-* preformativa dels derivats nominals, combinada amb les tres consonants normals en les arrels aràbigues. I també el significat intuït per Simonet ens guia cap a l'arrel *sbl*, que en general significa 'brotar',³ 'brollar'.

Aquest, en forma transitiva, passa també a 'donar aigua': en participi actiu 'el qui dóna aigua' (Dozy, 630b12f). D'aquí l'altre participi *musābbala* (de forma II), *nisabal yastānabal* (F. IV i X), amb glossa catalana «spigolar» (*RMa.* 587.6f), i *mazbala* (*RMa.* 390.1f. i 184b). L'aplicació a les fonts per on brolla